

Матеріали і методи досліджень. Дослідження проводилися у Хмельницької державної районної лікарні ветеринарної медицини, ПЛР – лабораторії і на кафедрі гігієни тварин та ветеринарного забезпечення кінологічної служби Національної поліції України.

Результати дослідження. За допомогою даних ветеринарної звітності ми оцінили епізоотичну ситуацію по чумі м'ясоїдних у м. Хмельницькому та Хмельницькому районі за останні три роки. Дослідження показало, що за останні три роки загальна кількість тварин, що захворіли на чуму м'ясоїдних у районні та м. Хмельницькій поступово знижується. Так, у 2019 році захворюваність собак на чуму м'ясоїдних на 23% менше, ніж у 2017 році.

Ензоотія по захворюванню мала сезонність упродовж року. Найбільше собаки хворіли в квітні – травні. Поодинокі випадки захворювання ми спостерігали у листопаді та грудні. Найчастіше хворіли безпритульні та не щеплені собаки, або ті у кого були пропущені строки ревакцинації. Статистичний обробіток даних показав, що у районні серед хворих на чуму собак виявляються усі форми захворювання. Ми не спостерігали за останні три роки домінування якоїсь однієї форми чуми м'ясоїдних. У 2017 році найчастіше виявлялася ентеритна форма захворювання (33,3%). Досить часто виявлялися нервова і легенева форми захворювання (19,4% і 14,8% відповідно). У 2018 році найбільше спостерігалася нервова форма (35,5%). А у 2019 році найчастіше було виявлено атипичну форму захворювання (34,5%). При цій формі клінічні симптоми перемішані і, взагалі, діагноз на чуму м'ясоїдних вдалося поставити остаточно лише за результатами ПЛР. Використання ПЛР-тесту для встановлення діагнозу на чуму м'ясоїдних збільшило прояв атипичної форми аж до 34,5%. Тоді як у 2017 році атипична форма виявлялася у 28,6%, а у 2018 році – 21,1%. Захворювання найчастіше проявлялося у собак породи німецька вівчарка, ротвейлер, лайка, спаніель та метиси.

При дослідженні вікової динаміки захворювання собак на чуму м'ясоїдних було встановлено, що до збудника сприйнятливі тварини усіх вікових груп, але найчастіше хворіли цуценята від 2 до 6 місяців. У 2017 році 43,5% від усіх хворих собак саме належало до цієї вікової групи. Тварини до одного року також хворіли дуже часто. У 2017 році хворіло 26,8% ; у 2018-2019 роках хворими було по 25% від усіх хворих тварин. Необхідно відмітити, що цуценята хворіли і після щеплення. Собаки старше 6 років хворіли найменше. В основному хворіли не щеплені метиси.

УДК 619:618:714:616.9

Крикливий Н.О., студент II курсу магістратури спеціальності «Ветеринарна медицина»

Керівник: Боднар О.О., к. б. н., доцент

Подільський ДАТУ, м. Кам'янець-Подільський, Україна

ДО ЕТІОЛОГІЇ ГНІЙНОГО ЕНДОМЕТРИТУ У КОРІВ

За даними літератури, гнійний ендометрит виникає після проникнення у родові шляхи патогенних мікроорганізмів під час пологів, або заносяться кров'ю з інших органів (гематогенно), а також при розвитку запальних процесів в інших ділянках тіла.

Ряд авторів вказують на зростаючу і переважаючу роль в етіології ендометриту у корів стафілококів. Так, за даними Міжнародної молочної федерації у більшості країн світу провідна роль в розвитку даної патології належить стафілококовим інфекціям, а друге місце займають стрептококові форми збудника. Значна роль у виникненні ендометриту та маститу також належить ешеріхіям, сальмонелам, псевдомонас, протею, кокардії, мікоплазмам, грибам, дріжджам [2, 5]. Проте поява запального процесу в матці залежить не лише від наявності інфекційного чинника, а також від стану захисних сил організму тварини, його біохімічного статусу та інших факторів [1, 3, 4]. Тому з'ясування причин виникнення метриту і маститу у корів кожному випадку є необхідною передумовою для розробки та проведення ефективних заходів лікування та профілактики даної патології.

Завдання дослідження:

- вивчити видовий склад мікроорганізмів, виділених із ексудату з родових шляхів корів;
- визначити виділісне співвідношення виділених мікроорганізмів.

Матеріал і методи. дослідження. Клінічні дослідження проводили на 3-4-річних коровах української чорно-рябої молочної породи з середньою продуктивністю 5-6 тис. кг молока. Лабораторні тестування проводили в лабораторії імунології відтворення тварин кафедри ветеринарного акушерства і хірургії ПДАТУ. Виділення стафілококів здійснювали шляхом висіву досліджуваного матеріалу на МПА; бактерії роду *Escherichia* – на МПБ, МПА і середовище Ендо. Ідентифікацію мікроорганізмів здійснювали згідно з настановою щодо систематики бактерій за Bergey (1997).

Результати досліджень. Для ідентифікації збудника, який спричинив гнійно-катаральний метрит, з родових шляхів 10 клінічно хворих корів відібрали запальний ексудат. У результаті проведених мікробіологічних досліджень були виділені мікроорганізми, що належать до 2 родин. Більш поширеною була родина *Enterobacteriaceae*, представлена трьома видами: *Escherichiacoli*, *Proteusvulgaris*, *P. mirabilis*. Серед мікроорганізмів родини *Micrococaceae* висівалися представники двохвидів: *Staphylococcus epidermidis*, *S. aureus*. Із досліджуваних проб мікроорганізми виділяли як по одинці, так і в асоціаціях. Встановлено, що бактерії одного виду висівалися в 40% випадків, двох видів – в 60% проб, а асоціацій з трьох мікроорганізмів не зустрічалися. При цьому доля грампозитивних бактерій складала 75%, а грамнегативних – 25%.

Мікрофлора з досліджуваних зразків ексудату складала такі асоціації: *Proteusmirabilis* + *Staphylococcus epidermidis* (20%); *S. aureus* + *Escherichia coli* (20%); *P. vulgaris* + *E. coli* (20%). Встановлено, що дані п'ять видів мікроорганізмів висівалися у такому співвідношенні: *E. Coli* – 70%, *Proteus mirabilis* – 10%, *Staphylococcus epidermidis* – 10%, *P. vulgaris* – 5%, *S. aureus* – 5%.

Таким чином, домінуючим видом по частоті виявлення в зразках секрету була *E. coli*, наступним – бактерії з роду *Proteus* та *Staphylococcus*, причому всі дані мікроорганізми дали рясний ріст на щільних живильних середовищах, який оцінювали в (++++).

Висновки. Основним етіологічним чинником виникнення і тривалого захворювання корів на гнійно-катаральний мастит є патогенні штами збудників

неспецифічної гнійної інфекції – кишкова паличка, протей, стафілокок. Виділені від хворих на гнійно-катаральний мастит корів мікроорганізми належать до двох родин (*Enterobacteriaceae*, *Microsocaseae*), серед яких переважають грам-позитивні форми бактерій.

Список використаних джерел

1. Боднар О., Желавський М., Керничний С. Розробка комплексних схем терапії корів за ускладненого післяотельного періоду. Аграрна наука та освіта в умовах євроінтеграції : збірник наукових праць міжнар. наук.-практ. конф. Ч.1. (20-21 березня 2019 р., м. Кам'янець-Подільський). Тернопіль : Крок, 2019. С. 291-293.
2. Боднар О., Желавський М., Керничний С. Мікробіологічна характеристика та антибіотикочутливість збудників гнійного ендометриту у корів. Аграрна наука та освіта в умовах євроінтеграції : збірник наукових праць міжнар. наук.-практ. конф. Ч.1. (20-21 березня 2019 р., м. Кам'янець-Подільський). Тернопіль : Крок, 2019. С. 293-295.
3. Боднар О.О., Калинюк А.А. Вивчення поширення, етіології та взаємозв'язків між маститом і акушерською патологією у корів. Вісник БДАУ. Біла Церква, 2008. Вип.57. С.17-20.
4. Боднар О.О., Керничний С.П., Боднар О.О. Моніторинг захворювань репродуктивних органів корів в регіоні Хмельниччини. Аграрна наука та освіта в умовах Євроінтеграції : зб. наукових праць міжнародної наук.-практ. конф. Кам'янець-Подільський : ПДАТУ, 2018. С.26-27.
5. Керничний С.П., Боднар О.О., Мізик В.П. Патогенетичні механізми розвитку гестозу корів: Міжнародна науково-практична конференція «Репродуктологія тварин – виклики сьогодення, присвячена 70-річчю з дня народження д.в.н., професора Любецького В.Й. (Київ, 19-20 вересня 2019 р.) : Збірник матеріалів конференції. НУБіП, Київ, 2019. С. 37-38.

УДК 636.22/28.09:[616.36-002:616.391]

*Левіцька К.В., студентка II курсу ОС «Магістр» спеціальності «Ветеринарна медицина»
Науковий керівник – Савчук Л.Б., кандидат с.-г. наук, доцент
Подільський ДАТУ, м. Кам'янець-Подільський, Україна*

ДІАГНОСТИКА, ЛІКУВАННЯ ТА ПРОФІЛАКТИКА ОСТЕОДИСТРОФІЇ У БУГАЙЦІВ

Кісткова тканина – найбільш еластична і стабільна тканина організму. Для оновлення кісткової тканини необхідним є пластичний матеріал, який надходить в організм разом із кормом. Основним пластичним матеріалом є кальцій та фосфор, за рівнем яких і визначають стан мінерального обміну в організмі.

Аналіз літературних даних показує значне поширення хвороб молодяку великої рогатої худоби, що зумовлені порушенням D-вітамінного і фосфорно-кальцієвого обміну, і тому ця проблема є актуальною. На даний час до кінця не з'ясовано патогенез і методи діагностики захворювання, але відомо, що головним чинником у цій патології є нестача вітаміну D. Водночас технологічні процеси годівлі та утримання тварин часто не підтримуються на належному рівні, що спричиняє зниження вмісту вітаміну D, Ca, P в організмі, порушується обмін речовин і виникає остеодистрофія.